

Amseroedd Aros rhwng Atgyfeirio a Thriniaeth yn y Gwasanaeth Iechyd Gwladol

Mawrth 2014

Cyflwyniad

Mae'r papur briffio hwn yn darparu gwybodaeth am berfformiad Byrddau Iechyd Lleol yn ôl targedau amser Llywodraeth Cymru ynghylch aros am driniaeth yn y Gwasanaeth Iechyd Gwladol. Caiff y rhan fwyaf o amseroedd aros y GIG yng Nghymru eu mesur yn ôl yr amser rhwng atgyfeirio a thriniaeth (RTT), ond mae nifer o eithriadau.¹ **Y cyfnod rhwng atgyfeirio a thriniaeth yw'r amser rhwng yr atgyfeiriad gan Feddyg Teulu neu ymarferydd meddygol arall a phan fydd y claf yn cyrraedd yr ysbyty i gael triniaeth.**²

Nod targedau presennol Llywodraeth Cymru ar gyfer aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth yn y GIG yw sicrhau:

- **bod o leiaf 95 y cant o gleifion sy'n aros i ddechrau triniaeth yn aros llai na 26 wythnos rhwng yr atgyfeirio a'r driniaeth.**
- **bod yn rhaid i 100 y cant o'r cleifion nad ydynt wedi cael triniaeth o fewn 26 wythnos gael triniaeth o fewn 36 wythnos**

Bydd Llywodraeth Cymru yn mesur cynnydd yn ôl y targedau hyn bob mis, a'r ffigurau a ddefnyddir **yw'r ffigurau ar gyfer cleifion sy'n aros i ddechrau triniaeth ar ddiwedd y mis.**

¹ Mae'r targedau hyn yn berthnasol i'r mwyafrif o atgyfeiriadau am driniaeth yn ysbyta'r GIG; fodd bynnag, mae nifer o eithriadau. Yn ychwanegol at hyn, mae i gyflyrau fel canser eu targedau penodol eu hunain, ac felly nid ydynt wedi'u cynnwys yn y targedau cyffredinol. Mae rhagor o wybodaeth am dargedau atgyfeirio a thriniaeth ar gael yn nogfen Llywodraeth Cymru, **Amseroedd Atgyfeiriad am Driniaeth – Ebrill 2012**, (Saesneg yn unig) tudalen 4, 14 Mehefin 2012 [fel ar 14 Mawrth 2014]

² Llywodraeth Cymru, **Amseroedd Atgyfeiriad am Driniaeth, Ionawr 2014**, 13 Mawrth 2014 [fel ar 13 Mawrth 2014]

Cyhoeddir ffigurau ar wahân ar gyfer cleifion sy'n cael triniaeth yn ystod pob mis,³ ond gan nad yw'r targedau'n cynnwys y cleifion hyn nid ydynt wedi'u cynnwys yn y datganiad hwn. Mae'r ffigurau ar gyfer y Byrddau Iechyd Lleol yn cyfeirio at y cleifion a gafodd eu trin gan y Bwrdd dan sylw, yn hytrach na'r cleifion sy'n byw yn ardal y Bwrdd hwnnw – sy'n cael eu cyhoeddi hefyd ar Ystadegau Cymru.⁴

Ar 13 Mawrth 2014, cyhoeddodd Mark Drakeford, y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, fod cyllid newydd o £5 miliwn ar gael i leihau'r amser y mae'n rhaid aros am brofion diagnostig.⁵ Dywedodd y Gweinidog y byddai sicrhau bod y profion hyn ar gael yn gyflymach yn golygu y gall cleifion ddechrau cael triniaeth yn gyflymach, gan olygu y dylai'r amseroedd aros cyffredinol leihau.

Amseroedd aros rhwng Atgyfeirio a Thriniaeth yn y GIG ym mis Ionawr 2014

Dengys tabl 1 a ffigurau 1 a 2 y perfformiad yn ôl y targedau amser o 26 wythnos a 36 wythnos i aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth ar gyfer pob Bwrdd Iechyd Lleol, ac ar gyfer Cymru gyfan, gan ddefnyddio'r ffigurau diweddaraf, a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2014.⁶ Mae tabl 1 a ffigur 1 yn cynnwys y wybodaeth a ganlyn:

- Ym mis **Ionawr 2014**, ni chyrraeddwyd y targed o 26 wythnos nac o 36 wythnos ar sail Cymru gyfan.
- Cyrhaeddodd **Bwrdd Iechyd Lleol Powys** y targedau amser o 26 wythnos a 36 wythnos i aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth ym mis Ionawr 2014.
- **Bwrdd Iechyd Lleol Prifysgol Betsi Cadwaladr** oedd y BILI â'r perfformiad gwaethaf o ran cyrraedd y targed o 26 wythnos a'r targed o 36 wythnos.

³ Ibid

⁴ Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y mis diwethaf, bwrdd iechyd lleol a'r wythnosau aros** (Saesneg yn unig) [fel ar 13 Mawrth 2014]

⁵ Llywodraeth Cymru, **Cyllid newydd i gyflymu triniaeth**, 13 Mawrth 2014 [fel ar 14 Mawrth 2014]

⁶ Llywodraeth Cymru, **Amseroedd Atgyfeiriad am Driniaeth, Ionawr 2014**, 13 Mawrth 2014 [fel ar 13 Mawrth 2014]

Tabl 1: Perfformiad yn ôl targedau amser aros ar ddiwedd mis Ionawr 2014 (a), (c)

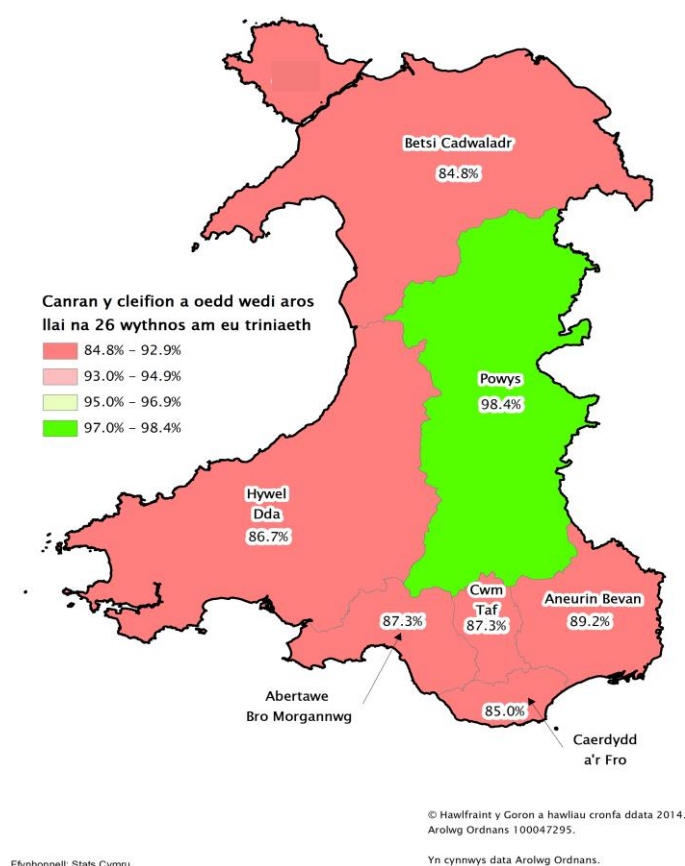
Bwrdd Iechyd Lleol	O dan 26 wythnos		O dan 36 wythnos (b)		Dros 36 wythnos	Cyfanswm nifer y cleifion sy'n aros am driniaeth
	Nifer y cleifion sy'n aros	Canran yr holl gleifion sy'n aros	Nifer y cleifion sy'n aros	Canran yr holl gleifion sy'n aros	Nifer y cleifion sy'n aros	
Abertawe Bro Morgannwg	70,327	87.3	77,966	96.8	2,577	80,543
Aneurin Bevan	69,056	89.2	75,660	97.7	1,752	77,412
Betsi Cadwaladr	71,402	84.8	79,535	94.5	4,668	84,203
Caerdydd a'r Fro	65,304	85.0	73,506	95.7	3,311	76,817
Cwm Taf	31,829	87.3	35,090	96.3	1,363	36,453
Hywel Dda	44,483	86.7	48,881	95.2	2,438	51,319
Powys	5,318	98.4	5,405	100.0	.	5,405
Cymru	357,719	86.8	396,043	96.1	16,109	412,152

Ffynhonnell: Cyfrifiadau'r Gwasanaeth Ymchwil a seiliwyd ar Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y mis diwethaf, bwrdd iechyd lleol a'r wythnosau aros** (Saesneg yn unig)

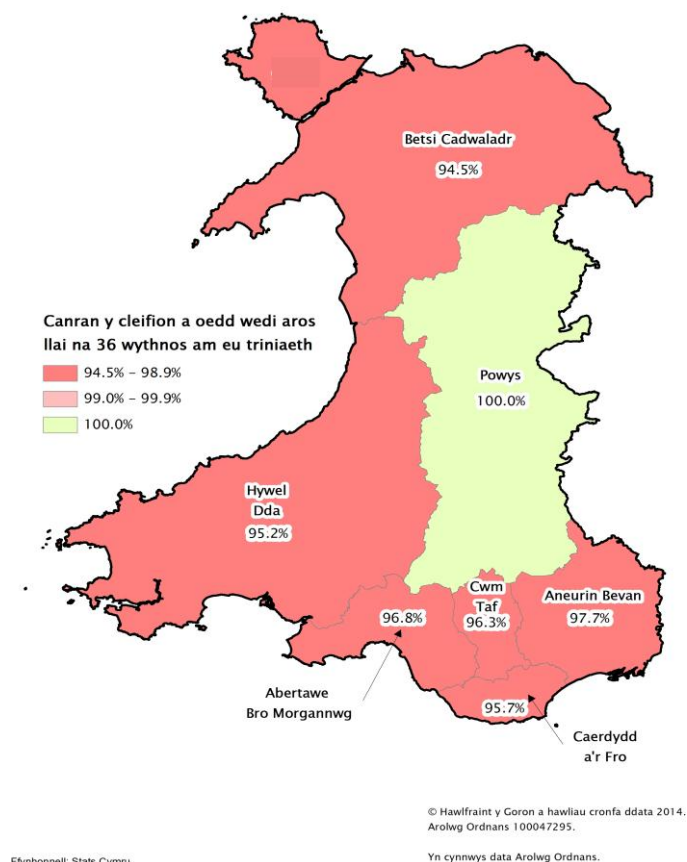
Nodiadau:

- (a) Mae hyn yn cynnwys cleifion sy'n aros am driniaeth ar gyfer y galon. Caiff yr amser aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth ar gyfer y galon ei ddiffinio'n wahanol i'r amser aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth yn gyffredinol; gweler **Adroddiad Ansawdd Amser am Atgyfeiriad at Driniaeth GIG Cymru** (Saesneg yn unig) i gael rhagor o fanylion.
- (b) Mae'r ffigurau ar gyfer cleifion sy'n aros hyd at 36 wythnos am driniaeth yn cynnwys y cleifion hynny sy'n aros hyd at 26 wythnos a rhwng 26 a 36 wythnos am driniaeth.
- (c) Cyrhaeddodd y gwerthoedd yn y blychau porffor y targedau amser aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth ym mis Ionawr 2014..

Ffigur 1: Canran y cleifion a oedd wedi aros llai na 26 wythnos am eu triniaeth ddiwedd mis Ionawr 2014

Ffigur 2: Canran y cleifion a oedd wedi aros llai na 36 wythnos am eu triniaeth ddiwedd mis Ionawr 2014

Perfformiad yn ôl y targedau amser aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth ers mis Ionawr 2013

Mae Tabl 2 a ffigur 3 yn canolbwyntio ar y perfformiad, ers mis Ionawr 2013, yn ôl y targedau amser aros rhwng atgyfeirio a thriniaeth, ar sail Cymru gyfan.⁷

Mae modd gweld yn nhabl 2 a ffigur 3:

- **Nad yw'r naill darged na'r llall wedi'u cyrraedd yn ystod unrhyw fis** ar lefel Cymru gyfan rhwng mis Ionawr 2013 a mis Ionawr 2014.
- Ym mis Ionawr 2014, roedd canran y cleifion a fu'n aros llai na 26 wythnos am driniaeth 0.2 pwynt canran yn uwch nag yr oedd ym mis Rhagfyr 2013, a hon oedd y ganran isaf ond un ar gyfer unrhyw fis yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.
- Ym mis Ionawr 2014, roedd canran y cleifion a fu'n aros llai na 36 wythnos am driniaeth 0.4 pwynt canran yn is nag yr oedd ym mis Rhagfyr 2013, a hon oedd y ganran isaf ar gyfer unrhyw fis yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.
- Nifer y cleifion a fu'n aros yn hwy na 36 wythnos am driniaeth oedd y swm uchaf ar gyfer unrhyw fis dros y flwyddyn ddiwethaf.
- Roedd dros 29,000 yn rhagor o bobl yn aros am driniaeth ddiwedd mis Ionawr 2014 o'i gymharu â mis Ionawr 2013.

Tabl 2: Perfformiad yn ôl y targedau amser aros, ar sail Cymru gyfan, rhwng mis Ionawr 2013 a mis Ionawr 2014 (a), (c)

Dyddiad	O dan 26 wythnos		O dan 36 wythnos (b)		Dros 36 wythnos	Cyfanswm nifer y cleifion sy'n aros am driniaeth
	Nifer y cleifion sy'n aros	Canran yr holl gleifion sy'n aros	Nifer y cleifion sy'n aros	Canran yr holl gleifion sy'n aros	Nifer y cleifion sy'n aros	
Ionawr 2013	347,156	90.7	375,840	98.2	6,850	382,690
Chwefror 2013	352,892	91.5	379,131	98.3	6,390	385,521
Mawrth 2013	356,678	91.5	384,457	98.6	5,414	389,871
Ebrill 2013	357,493	90.3	388,481	98.1	7,611	396,092
Mai 2013	362,209	89.3	396,802	97.8	8,933	405,735
Mehefin 2013	368,365	89.8	399,938	97.5	10,123	410,061
Gorffennaf 2013	375,192	90.1	405,389	97.3	11,109	416,498
Awst 2013	370,964	88.6	405,375	96.9	13,147	418,522
Medi 2013	368,569	88.4	405,265	97.2	11,672	416,937
Hydref 2013	366,875	88.2	403,742	97.0	12,281	416,023
Tachwedd 2013	364,999	88.0	401,502	96.8	13,269	414,771
Rhagfyr 2013	360,170	86.6	401,045	96.5	14,745	415,790
Ionawr 2014	357,719	86.8	396,043	96.1	16,109	412,152

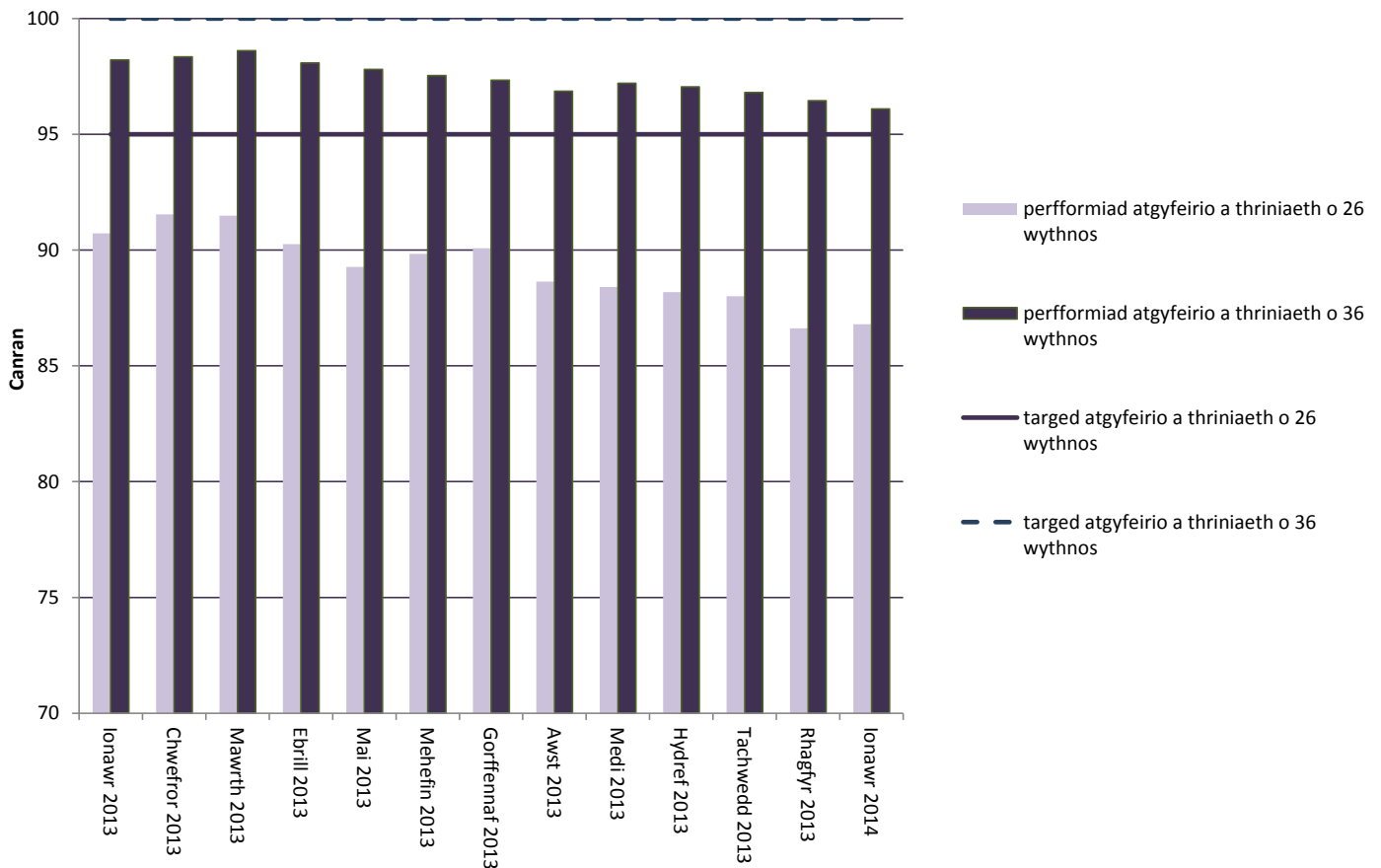
Ffynhonnell: Cyfrifiadau'r Gwasanaeth Ymchwil a seiliwyd ar ddogfen Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig)

Nodiadau:

- Mae hyn yn cynnwys cleifion sy'n aros am driniaeth ar gyfer y galon. Caiff yr amser rhwng atgyfeirio a thriniaeth ar gyfer y galon ei ddiffinio'n wahanol i'r amser rhwng atgyfeirio a thriniaeth yn gyffredinol; gweler **Adroddiad Ansawdd Amser am Atgyfeiriad at Driniaeth GIG Cymru** (Saesneg yn unig) i gael rhagor o fanylion.
- Mae'r ffigurau ar gyfer cleifion sy'n aros hyd at 36 wythnos am driniaeth yn cynnwys y cleifion sy'n aros hyd at 26 wythnos ac sy'n aros rhwng 26 a 36 wythnos am driniaeth.
- Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi ffigurau diwygiedig ar gyfer mis Rhagfyr 2013.

⁷ Llywodraeth Cymru, Ystadegau Cymru **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig) [fel ar 13 Mawrth 2014]

Ffigur 3: Canran y cleifion a oedd wedi aros llai na 26 wythnos a 36 wythnos ar ddiwedd y mis rhwng mis Ionawr 2013 a mis Ionawr 2014

Ffynhonnell: Cyfrifiadau'r Gwasanaeth Ymchwil a seiliwyd ar ddogfen Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig)

Nodiadau – Gweler y nodiadau ar gyfer Tabl 2.

Arbenigedd trawma ac orthopedeg

Er bod **targedau amseroedd aros yn cael eu defnyddio i fesur perfformiad ar draws pob arbenigedd, mae'n ddefnyddiol** gweld cyfraniad arbenigeddau unigol tuag at y perfformiad.

Mewn datganiad ysgrifenedig ym mis Mawrth 2011, nododd y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ar y pryd pa mor anodd yr oedd i gyrraedd y targedau amser aros, a hynny yn sgil y pwysau yn y gwasanaethau orthopedeg o ganlyniad i ragor o atgyfeirio gan feddygon teulu.⁸

⁸ Llywodraeth Cymru, Edwina Hart (y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol), **Y diweddaraaf ar Amseroedd Aros a Gwasanaethau Orthopedig**, Datganiad Ysgrifenedig y Cabinet, 10 Mawrth 2011 [fel ar 14 Mawrth 2014]

Ar ôl cael dyraniadau cyllid ychwanegol ar gyfer triniaethau orthopedig yn 2011-12 a 2012-13, mae Llywodraeth Cymru wedi dweud y bydd £16.6 miliwn yn cael ei ddyrannu mewn cyllid blynyddol rheolaidd o 2013-14 er mwyn cynnal gwelliannau yn yr amseroedd amser am driniaeth orthopedeg.⁹

⁹ Llywodraeth Cymru, **Cyllideb Ddraft 2013-14: Cyllideb Twf a Swyddi**, tudalen 38, Hydref 2012 [fel ar 14 Mawrth 2014]

Dengys Tabl 3 y ffigurau diweddaraf ar gyfer yr arbenigedd trawma ac orthopedeg, ddiwedd mis Ionawr 2014.

Tabl 3: Amseroedd aros ar gyfer yr arbenigedd trawma ac orthopedeg ddiwedd mis Ionawr 2014, (a), (b)

	O dan 26 wythnos		O dan 36 wythnos (a)		Cyfanswm nifer y cleifion sy'n aros am driniaeth
	Nifer y cleifion sy'n aros	Canran y cleifion sy'n aros	Nifer y cleifion sy'n aros	Canran yr holl gleifion sy'n aros	
Bwrdd Iechyd Lleol					
Abertawe Bro Morgannwg	7,876	77.2	9,426	92.4	10,196
Aneurin Bevan	10,110	84.9	11,590	97.4	11,905
Betsi Cadwaladr	8,444	73.8	10,404	91.0	11,438
Caerdydd a'r Fro	7,555	86.3	8,518	97.3	8,750
Cwm Taf	3,419	77.5	4,043	91.7	4,410
Hywel Dda	5,957	69.6	7,369	86.1	8,555
Powys	477	97.1	491	100.0	491
Cymru	43,838	78.6	51,841	93.0	55,745

Ffynhonnell: Cyfrifiadau'r Gwasanaeth Ymchwil a seiliwyd ar Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y mis diwethaf, bwrdd iechyd lleol a'r wythnosau aros** (Saesneg yn unig)

Nodiadau:

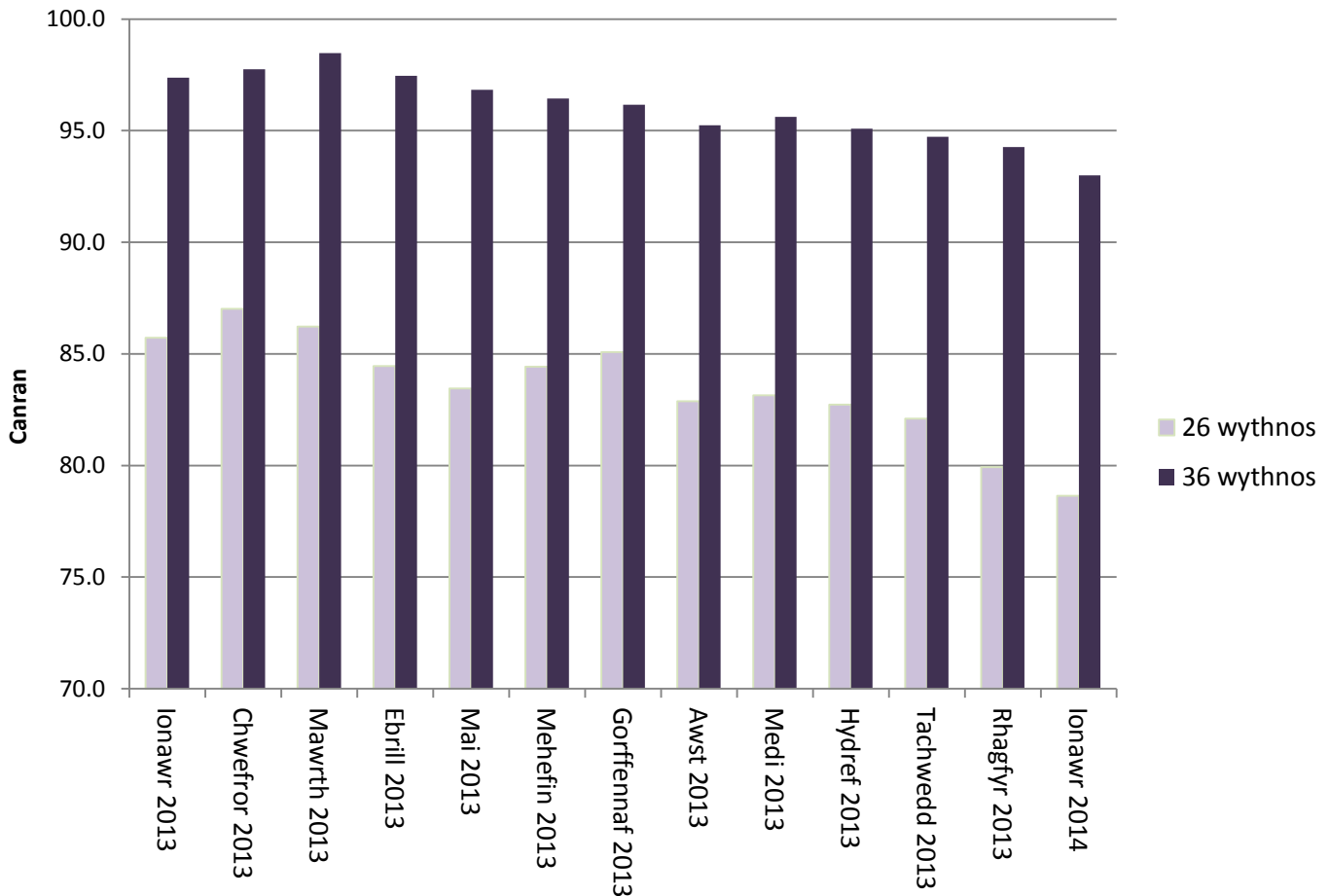
- (a) Mae'r ffigurau ar gyfer cleifion sy'n aros hyd at 36 wythnos am driniaeth yn cynnwys y cleifion sy'n aros hyd at 26 wythnos a rhwng 26 a 36 wythnos am driniaeth.
- (b) Dengys y gwerthoedd yn y blychau porffor lefel perfformiad sy'n cyfateb i'r lefel angenrheidiol i gyrraedd y targedau amser aros cyffredinol ym mis Ionawr 2014 neu'n uwch na hynny.

Ym mis Ionawr 2014:

- **Ym Mwrdd Iechyd Lleol Addysgu Powys** roedd dros 95 y cant o gleifion yn aros llai na 26 wythnos. Ym mhob Bwrdd Iechyd Lleol arall, roedd llai na 87 y cant o gleifion wedi bod yn aros llai na 26 wythnos am driniaeth.
- **Ym Mwrdd Iechyd Lleol Addysgu Powys**, roedd yr holl gleifion wedi bod yn aros lla na 36 wythnos am driniaeth. Ym mhob Bwrdd Iechyd Lleol arall bu llai na 98 y cant o gleifion yn aros llai na 36 wythnos am driniaeth.
- Y Bwrdd Iechyd Lleol a oedd â'r ganran isaf o gleifion yn aros o dan 26 wythnos a 36 wythnos oedd **Bwrdd Iechyd Hywel Dda**.

Gwelir cymhariaeth yn Ffigur 4 rhwng canran y cleifion sy'n aros llai na 26 wythnos a 36 wythnos am driniaeth yn yr arbenigedd trawma ac orthopedeg yn ystod y misoedd rhwng mis Ionawr 2013 a mis Ionawr 2014.

Ffigur 4: Canran y cleifion a oedd wedi aros llai na 26 wythnos a 36 wythnos am driniaeth yn yr arbenigedd trawma ac orthopedeg, rhwng mis Ionawr 2013 a mis Ionawr 2014

Ffynhonnell: Cyfrifiadau'r Gwasanaeth Ymchwil a seiliwyd ar Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig)

- Ar gyfer pob mis ers mis Ionawr 2013, bu canran y cleifion sy'n aros llai na 26 wythnos am driniaeth yn **llawer is na'r lefel angenrheidiol i gyrraedd y targed ar draws pob arbenigedd**. Ym mis Ionawr 2014, roedd canran y cleifion sy'n aros llai na 26 wythnos ar gyfer arbenigedd trawma ac orthopedeg 1.3 pwynt canran yn is nag yr oedd ym mis Rhagfyr 2013, a hon oedd y ganran isaf ar gyfer unrhyw fis yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.
- Ar gyfer pob mis ers mis Ionawr 2013, bu canran y cleifion sy'n aros llai na 36 wythnos hefyd **yn is na'r lefel sy'n angenrheidiol i gyrraedd y targed amser aros ar draws pob arbenigedd**. Canran y cleifion sy'n aros llai na 36 wythnos ar gyfer arbenigedd trawma ac orthopedeg ym mis Ionawr 2014 oedd yr isaf ar unrhyw adeg yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, a gostyngodd 1.3 pwynt canran o'i gymharu â mis Rhagfyr 2013.

Rhagor o wybodaeth

Mae'r lincs isod yn darparu rhagor o wybodaeth am y ffynonellau data a ddefnyddiwyd yn y papur hwn, a rhagor o wybodaeth am Amseroedd Aros rhwng Atgyfeirio a Thriniaeth yn y GIG:

- Llywodraeth Cymru, **Amseroedd Atgyfeiriad am Driniaeth, Ionawr 2014**
- Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig)
- Ystadegau Cymru, **Cleifion sy'n aros am driniaeth yn ôl y mis diwethaf, bwrdd iechyd lleol a'r wythnosau aros** (Saesneg yn unig)

Mae ystadegau ar gleifion sydd wedi cael triniaeth yn ystod pob mis ar gael yn:

- Ystadegau Cymru, **Cleifion sydd wedi'u trin yn ôl misoedd ac wythnosau wedi'u grwpio** (Saesneg yn unig)

I gael rhagor o wybodaeth ac ystadegau am Amseroedd aros rhwng Atgyfeirio a Thriniaeth yn y GIG, cysylltwch â **Nigel Barwise** (Nigel.Barwise@cymru.gov.uk), yn y Gwasanaeth Ymchwil.

Gellir gweld **ein hystod lawn o gyhoeddiadau** ar **wefan y Cynulliad**: cynulliadcymru.org/research.

Gallwch hefyd ein dilyn ni ar Twitter: [@YmchwilCCC](https://twitter.com/YmchwilCCC)

Rydym yn croesawu eich sylwadau. Dylid eu hanfon i: **Y Gwasanaeth Ymchwil, Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Caerdydd, CF99 1NA** neu eu hanfon drwy e-bost at Research.Service@cymru.gov.uk

Mae'r Gwasanaeth Ymchwil wedi llunio'r Nodyn Ymchwil hwn er budd Aelodau'r Cynulliad a'u staff cymorth. Mae'r awduron ar gael i drafod cynnwys y papurau hyn gydag Aelodau a'u staff ond ni allant roi cyngor i aelodau o'r cyhoedd

Ymholiad rhif: 14/0803

